

Торгови пари

Реалният живот на село няма нищо общо с живота в големия град. Там, в забутаните селца няма роми, няма българи, няма омраза нито пък завист. Защото няма кой да пали фитили и да измисля омразни сцени на нападения и да обвинява ромите за съдбата на другите.

Става въпрос за село Осиковица, близо до града на Тодор Живков, Правец. Едно тихо засега място, пада се на два километра, откъсно на магистрала "Хемус". Тъжният селски живот започва точно от там, от магистралата. Големи ливади, но пусли. Някогашните ниви, сега обрасли в бурен, не раждат пшеница, нито царевица. И язовирът е тъжен. Преди хора идваха от близо и далеч, да почиват, да ловят риба. Сега, и споменът чезне. Всичко е ясно - тежък и злобен е животът. Горката жена от вкъщи до магистралата, в това топло време е изминала три километра, за да ме посрещне на магистралата. С два инсулта и още куп болести, в това безжалостно слънце. Това е майка ми. Остаряла е преждевременно. Колко мъка сме и причинили, колко сълзи е проляла. Сега е на 50 години, но изглежда като баба. "Всички много се рагват че идваш, но нямаше как да останат вкъщи. Отидоха за гъби, иначе ще стоим гладни". У нас живеят осем души. Барабар с двете ми деца. Пристигнахме в празна къща. Само моята дъщеря Митарена, майка ми и племенницата са у дома. Другите, в гората за пачи крак. Чак в късния следобед взеха да се прибират на групички. Най-напред си дойдоха баща ми и малкия ми брат. С гумени ботуши, по главите им още шума. С изпокъсани дрехи, като че ли са били на война. Боже, това ли е живота? Какъв грях. Аз живея като цар в сравнение с тях. Но има и друго. Сам съм. И самотен. Няма как да живея с повече хора, защото в София не е лесно. Не съм им отказвал помощ. Всеки месец давам, но не стига. Баща ми е събрал три килограма гъби. По 3,50 лева за килограм. Общо 10,50 лв. от сутринта в пет часа до три следобед. Десет часа. Майка ми отива в близкото село да ги продаде. Ще плати 2 лева за път. Остават 8,50. Дала ги всичките за храна и се връща без стотинка. И какво купи? На децата вафли, домати, краснавици, цигари и край. На село храната е по скъпа отколкото в София. Резил. Пак се сещам за преди. Работеха хората, имаха добитък, земя. Сега - нищо. След два часа се прибират брат ми Васил и жена му Таня. Те пък толкова са отчаяни и убити, че нямам думи. Имаха две деца. Преди три месеца, на 15 март, снаха ми

документален разказ



годината. И май пак не бяхме всички, защото другата ми сестра е омъжена в друго село. Още на масата започнаха уговорките кой какво ще прави на другия ден. Решиха баща ми в 5 часа сутринта да тръгне за гъби и да се върне следобед, за да гласува. В този ден бяха изборите. Още от вечерта баща ми си направи кафе, че като стане сутринта да пие и да тръгне, докато не е изгряло слънцето. А останалите решихме да ходим на гробища и на връщане да гласуваме. След това двамата ми братя и жената на Васил да отидат за гъби. Така и стана. Баща ми се събуди рано и докато пиеше горчивото кафе, нямаше захар, си говореше сам. Накъде ще тръгне, къде ще се отбие непременно, колко път ще трябва да извърви, за да събере пак два, три килограма гъби. Дали ще заваля, че да изникнат гъби и за следващия ден. Той е на 60 години и безпаричието не му дава мир.

Взе торбата и преди да тръгне се обади на майка ми. Ние пък станаме в осем, купихме захар и пихме сладко кафе. Загорча ми. Отидохме на гроба на малкия Ичко. Не мога да опиша мъката. Няма думи за нея. Заради два лева си отиде детето. Сега това тежи на съвестта на Таня, снаха ми. Пустосва железото, парите, че и хляба, детето и го няма.

След това гласувахме. От нашето семейство гласувахме шест души. Направи ми впечатление, че ромите в селото не знаеха за кого да гласуват. Повечето се спираха на партии, препоръчани от местните активисти. Не се тревожеха, че може да

сбъркат. Казват, че за когото и да гласуват, все ще са си на това дередже, ами поне да не идват нови политици на власт, че и те трябва да се награвят... Баща ми се прибра към 3 след обяд. Набрал два килограма гъби, но не успял да ги продаде. Братята ми се затюхкаха, не знаеха какво да предприемат. И аз ги разубеждавах - за какво да ходят по гората, в шубраците и дъжда. На другия ден аз трябваше да пътувам рано. Изпревариха ме. Бяха отишли за гъби. Отново нямаха стотинка, нямаха и избор. Това е животът в моето село, с моите близки. Може би несправедлив, объркан и черен. А те са добри хора, уважава ги цялото село. Наказани ли сме, баща ми започва деня си с горчиво кафе, изкарва по някой лев, но все с много усилия. Горчиви пари. А живота - горчи ми да разказвам за него.

отива с голямото дете да събира желязо, немала пари за мляко и хляб. Заплеснала се в копането, изкъртвала по някое парче, ха едно, ха още едно, струпвала ги до чехлите си, откъде обувки. Забравила детето. А то изгасло около нея уж, но се отплеснало. Когато се сетила за него - нямамо го. Хукнала да го търси, завикала. След половин час брат ми открил сина си в ямата недалеч от вкъщи. Твърде късно. Момченцето се казваше Христо, на мене е кръстено, беше на 5 годинки. Не можем да преживеем мъката. Как да се преборим? Майка ми и брат ми, снаха ми, плачат ден и нощ. Съсипва се живота им.

Та, брат ми Васил и жена му донесоха четири и половина килограма гъби. И те накупиха ядене. Когато пристигна едната ми сестра с мъжа си, седнахме на масата, майка ми бе най-щастливата. Това се случва два, три пъти в

Христо ХРИСТОВ